

Ghemiş

Vasile Alecsandri

Frunză verde de-aluniş:
Tace cucul la răriş,
La răriş, la cărpiniş
De frica celui Ghemiş,
Că de-i mic şi ghemuit,
Are faţa de-ngrozit,
Şi de-i mare cât un ghem,
Turcii toţi de el se tem.
Cât a fost vara de mare,
El a mas pe la coşare
Cu vânăta cea frumoasă,
Iapă scurtă şi vânoasă,
Cu dungi negre pe spinare,
Şi scânteii de foc în nare.
Ea-i ogarcă pe sub foale,
Cât aleargă, nu domoale
Şi-i lăcustă săritoare...
Unde-o vede Ghemiş moare!
Într-o zi Ghemiş pune
Şapte buţi alătura,
Cu vânăta le sărea,
Pe vânăta o spetea!
Iar Ghemiş ca un nebun
O lega de un alun
Şi trei zile o plângea,
Nici că se mai mângâia!
Apoi, mări, se-ndrăcea,
Coea-n vale se ducea,
O falangă-n drum scotea,
Pe drumeţi pe toţi bătea
Ca să-i spună de ştia
Dacă-n lume cunoştea
Alt fugar ca vânăta,
Să-i se dreagă inima.
Când la urma tuturor,
Iat-un biet de cerşetor.
În spinare cu desag
Şi în mână c-un toiag.
Iar Ghemiş cum îl vedea,
La pământ îl întindea,
De falangă mi-l lega
Şi-l bătea şi tot striga:
„Măi sărace, săracilă,

De când umbli cerând milă,
Văzut-ai în calea ta
Vreun cal bun ca vânăta?"
„Stai, jupâne, nu mai da,
Că ți-oi spune tot ce știu.
Eu cunosc un bidiviu
La cel pașă din Măcin
Care bea rachiu și vin!”

II

Ghemîș iute purcedea,
Luntre mică el prindea,
Latul Dunării trecea,
La Măcin de se ducea,
Și-n cetate el intra,
Iar de pitic ce era,
Nimeni-n seamă nu-l băga,
El la grajd și alerga,
Grajdul Miralaiului
În dosul saraiului,
Și la pândă se punea,
În gunoi se ascundea.
Când fu despre cântători
Pân-a nu răsări zori,
Ghemîș iute se trezi
Și-ncepea a nechezi
Cum nechează iepele,
Iepele sirepele.
Armăsarul l-auzea,
Se-ncorda și necheza,
De la iesle se smucea,
Peste zid ușor trecea,
Și zburând voios venea,
Iar Ghemis îl viclenea
Până de coamă-l apuca,
Apoi iute-ncăleca
Și numai o fugă-i da
Până la soră-sa Manda:
„Bună ziua, surioară!
De ești bună, bunișoară,
Fii de inimă voioasă
Și de oaspe bucuroasă.”
„Bun sosit, frate Ghemiș!
Bine făcuși că veniși,
Dar mai bine, zău, făceai
Dacă-aice nu veneai.
Că dușmanu-ți de cumnat

Chiar pe cruce s-a jurat
Să te dea la turci legat
Pentru-o palmă ce mi-ai dat
Când cu el m-am cununat!”
„Să n-ai grijă, soro dragă,
Că cu mine nu-i de șagă.
De mine care se leagă,
Sângele-n trup i se-ncheagă.”

III

Iată că se-nainta
Și pe prag se arăta
Cel cumnat jurat, hain
Ce venea de la Măcin.
„Aferim, frate Ghemiș,
Bine făcuși că veniși,
Amândoi să veselim
Ca frați buni să ne cinstim.
Fa nevastă, du-te, adă
Vin de cel ce fierbe-n cadă,
Să ne cinstim oaspele,
Să răcorim fratele.”
Manda vinul aducea,
La băut ei se-ntrecea,
Pân' ce unul se-mbăta
Și-n somn greu se cufunda.
Iar cumnatul cel hain,
Tufecii din Macin,
Pe Ghemiș îl fereca,
La seleafu-i se pleca,
Pistoalele-i le-apuca,
De iarbă le descărca,
Cu cenușă le-ncărca.
Apoi iute alerga
Și la turci veste le da.
Turcii casa-nconjurau
Și-n casă buluc intrau,
Iară sora lui Ghemiș
Punea salbă și beniș
Și-ntre turci se arăta
Și din gură cuvânta:
„Turcilor, spahiilor,
Nu dați vânt săbiilor
Pân-a nu mă plăti eu
De Ghemiș, fratele meu,
Cu o palmă ce mi-a dat
Când bărbatul m-a luat.”

Bună palmă-atunci îi da
Cât Ghemiș se deștepta
Și pe turci cât îi zărea
În picioare drept sărea,
Și pistoalele-ntindea,
Dar nici unul s-aprindea!
Dacă vedea și vedea,
Iataganul apuca,
Printre turci se arunca,
Printre turci cale-și făcea
Și la grajd el se ducea,
Chiuind și nechezând
Iataganul învârtind,
Armăsarul-l auzea,
Armăsarul necheza,
La Ghemiș zburând venea
Și-n genunchi el se punea.
Ghemiș iute-ncăleca
Și spre Dunăre pleca,
Apa-n două despica
Și sălta din val în val
Pân' sosea la cea mal!